

Brusel 16. srpna 2022
(OR. en)

11802/22

ENER 394
ECOFIN 802

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	5. srpna 2022
Příjemce:	Generální sekretariát Rady
Č. dok. Komise:	COM(2022) 385 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ o provádění Evropského energetického programu pro hospodářské oživení a o využívání Evropského fondu pro energetickou účinnost

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2022) 385 final.

Příloha: COM(2022) 385 final



V Bruselu dne 5.8.2022
COM(2022) 385 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**o provádění Evropského energetického programu pro hospodářské oživení a o využívání
Evropského fondu pro energetickou účinnost**

{SWD(2022) 204 final}

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění Evropského energetického programu pro hospodářské oživení a o využívání Evropského fondu pro energetickou účinnost

Páteří energetické unie je odolná infrastruktura. Loni, v roce 2021, došlo k výraznému posílení regionální spolupráce.

V této souvislosti sehrál klíčovou úlohu Evropský energetický program pro hospodářské oživení (EEPR), který zajišťoval finanční podporu významným infrastrukturám společného zájmu, aby se mohly integrovat trhy s elektřinou a plynem a posílila se bezpečnost dodávek.

I. POKROK V PROVÁDĚNÍ PROGRAMU

Energetická infrastruktura a inovace jsou ústředními prvky EEPR a jsou stále stejně důležité jako v roce 2009, kdy byl program zřízen.

Tato zpráva mapuje u každé části programu pokrok, jehož se dosáhlo při realizaci projektů a při využívání Evropského fondu pro energetickou účinnost (EEEF). Navazuje na zprávu přijatou v roce 2021¹ a zabývá se realizací projektů a prováděním plateb v období od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2021.

II. CELKOVÉ PROVÁDĚNÍ PROJEKTŮ (EEPR)

Na konci prosince 2021 bylo uzavřeno 57 projektů z 59 (plně dokončeno nebo zastaveno) a příjemcům byly vyplaceny prostředky v celkové výši 2 615 657 214 EUR (po odečtení inkasních příkazů v hodnotě 203 322 313 EUR) (viz příloha).

Situace u plynárenské a elektrizační infrastruktury je následující: většina projektů je dokončena a dva ještě probíhají.

Výrazného pokroku dosáhli předkladatelé projektů, které integrují větrnou energii vyráběnou na moři do elektrizační soustavy. Naopak u posledního zbývajícího projektu zachycování a ukládání CO₂ přistoupili předkladatelé k zastavení finanční podpory.

Komise se rozhodla ve finanční podpoře investorů pokračovat, jestliže bude i nadále zřejmé, že je možné konečné rozhodnutí o investici a že projekt má stále značný význam pro společnost.

1. PLYNÁRENSKÁ A ELEKTRIZAČNÍ INFRASTRUKTURA

Podprogram EEPR pro infrastrukturu podpořil 44 projektů ve třech hlavních oblastech činnosti (propojování plynárenských soustav, zpětný tok plynu a elektřina).

¹ Zpráva za rok 2020 přijatá dne 26. listopadu 2021, COM(2021) 670 final.

Přislíbeny na ně byly prostředky v celkové výši 2 267 574 462 EUR, přičemž do 31. prosince 2021 z nich byla příjemcům vyplacena částka 1 692 273 968 EUR. Platby jsou podmíněny tím, že se příjemce k realizaci projektu pevně zaváže prostřednictvím konečného rozhodnutí o investici.

1.1 DOSAVADNÍ POKROK

K dnešnímu dni bylo dokončeno 42 ze 44 infrastrukturních projektů, čtyři projekty byly zastaveny a dva stále probíhají.

V odvětví elektroenergetiky bylo dokončeno všech 12 projektů.

V oblasti plynárenských propojovacích vedení bylo dokončeno 13 z 18 projektů, dva projekty pokračují podle nového harmonogramu a tři byly zastaveny.

Co se týče zpětného toku a propojovacích projektů ve střední a východní Evropě, 13 projektů bylo dokončeno a jeden projekt v Rumunsku byl v září 2014 Komisí ukončen.

Od poslední zprávy o provádění EEPR je patrný zejména tento pokrok:

- Propojení mezi Bulharskem a Řeckem (IGB) představuje klíčovou cestu pro přepravu plynu z transjadranského plynovodu a řeckého zkapalněného zemního plynu na sever a je důležitým projektem pro diverzifikaci dodávek plynu v jihovýchodní Evropě. Jedná se o projekt společného zájmu (PSZ 6.8.1) a o prioritní projekt v rámci energetického propojení střední a jihovýchodní Evropy (CESEC). Komise tomuto projektu od počátku poskytuje politickou a finanční podporu. Projekt získal 45 milionů EUR z Evropského energetického programu pro hospodářské oživení a 39 milionů EUR z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Výstavba projektu byla dokončena v červenci 2022 a předpokládá se, že bude uveden do provozu v říjnu 2022.
- V Kyprské republice připravuje ministerstvo energetiky, obchodu a průmyslu vybudování terminálu pro příjem zemního plynu, který pomůže diverzifikovat kyperský energetický mix, přispěje k ukončení energetické izolace ostrova a usnadní zapojení nezávislých producentů elektřiny z plynu do hospodářské soutěže. Podle informací poskytnutých předkladatelem projektu má být zařízení LNG uvedeno do provozu příští rok.

Pokud jde o plynovody na Kypru, podle shrnutí technického plnění za rok 2021 vypracovaného předkladatelem bude projekt dokončen do roku 2026. Pokud jde o tyto plynovody potřebné pro přepravu plynu z LNG do místa určení, orgány opětovně přehodnocují své názory, pokud jde o lokality, kde budou vybudována zařízení na výrobu zemního plynu, a v důsledku toho se změnilo směřování plynovodů, jakož i harmonogram.

2. PROJEKTY VĚTRNÉ ENERGIE NA MOŘI

2.1 DOSAVADNÍ POKROK

Podprogram pro větrnou energii na moři sestával z 9 projektů, které získaly podporu ve výši 565 milionů EUR rozdělenou mezi dva hlavní druhy činnosti, a sice:

- rozsáhlé testování, výrobu a využití inovativních turbín a základových konstrukcí na moři (6 projektů) a
- rozvoj modulových řešení pro integraci velkého množství přenášené větrné energie do elektrizační soustavy (3 projekty).

Sedm z těchto 9 projektů bylo dokončeno a 2 byly předčasně ukončeny. Na projekty bylo vyplaceno 427 190 976 EUR (po odečtení inkasních příkazů).

2.2 DOSAVADNÍ POKROK PODLE ODVĚTVÍ

2.2.1 Pokrok, pokud jde o inovativní turbíny a konstrukce na moři

Co se týče mořské větrné farmy u Aberdeenu, začalo 1. července 2018 v mořské větrné farmě Aberdeen Bay společnosti Vattenfall fungovat jedenáct větrných turbín s největší kapacitou na světě (8,8 MW na turbínu v té době, dnes existují turbíny s výkonem 12 MW). V září 2018 bylo oficiálně otevřeno Evropské středisko pro využití větru na moři (European Offshore Wind Deployment Centre) – Mořská větrná farma Aberdeen (Aberdeen Offshore Wind Farm). Poslední zpráva o projektu byla předložena a schválena v červenci 2020.

2.2.2 Pokrok, pokud jde o integraci větrné energie do elektrizační soustavy

Realizace zbývajících dvou projektů, Kriegers Flak a COBRACable, celkově postupovala podle očekávání.

V září 2019 bylo uvedeno do provozu propojovací vedení COBRACable mezi Dánskem a Nizozemskem. Projekt COBRACable skončil v prosinci 2019. Závěrečná zpráva předložená v březnu 2020 byla schválena a projekt byl uzavřen.

Projekt „Kriegers Flak – the Combined Grid Solution“ začal fungovat v prosinci 2020, což bylo rovněž datum dokončení projektu. Závěrečná zpráva předložená v březnu 2021 byla schválena a podávání zpráv o projektu bylo ukončeno.

3. ZACHYCOVÁNÍ A UKLÁDÁNÍ CO₂

Daný podprogram EEPR obnášel 6 projektů a podporu ve výši 1 miliardy EUR. Cílem bylo demonstrování úplného procesu zachycování, přepravy a ukládání CO₂.

Dokončen byl jeden projekt (Compostilla ve Španělsku), díky němuž vznikla fungující pilotní zařízení pro zachycování, přepravu a ukládání CO₂. Čtyři projekty byly předčasně ukončeny, neboť jejich předkladatelé se rozhodli, že investici neskuteční, a jeden projekt byl zastaven bez dokončení. Na tyto projekty bylo vyplaceno 387 099 179 EUR (po odečtení inkasních příkazů v celkové výši 145 294 400 EUR).

III. EVROPSKÝ FOND PRO ENERGETICKOU ÚČINNOST (EEEF)

V prosinci 2010 bylo z Evropského energetického programu pro hospodářské oživení (EEPR) přiděleno 146,3 milionu EUR na finanční nástroj pro projekty v oblasti udržitelné energetiky². Částka 125 milionů EUR byla původně vyčleněna jako příspěvek EU do Evropského fondu pro energetickou účinnost (EEEF). Ten byl zřízen v červenci 2011 a prostředky v něm dosáhly celkového objemu 265 milionů EUR³. Fond byl též podpořen grantovým nástrojem technické pomoci s rozpočtem 20 milionů EUR a s částkou 1,3 milionu EUR na činnosti ke zvýšení informovanosti.

Grantový nástroj technické pomoci umožnil podpořit investice⁴, které pomohly dosáhnout ambiciózních cílů EU v oblasti klimatu v několika členských státech, včetně Španělska, Portugalska, Francie, Dánska, Spojeného království, Irsku, Nizozemska a Belgie. Po uplynutí lhůty pro přidělení grantového nástroje technické pomoci získala Komise v roce 2020 zpět do rozpočtu EU částku 4 498 415 EUR z počátečního přidělu (viz příloha). EEEF nabízí individualizované financování (pomocí dluhových i kapitálových nástrojů) projektům v oblasti energetické účinnosti, energie z obnovitelných zdrojů a čisté městské dopravy. Příjemci jsou místní nebo regionální orgány veřejné správy či soukromé subjekty jednající jejich jménem.

1. DOSAVADNÍ POKROK

V roce 2021 byla do portfolia fondu přidána jedna nová transakce:

- EEEF ve spolupráci s Litevskou agenturou pro rozvoj veřejných investic (VIPA) zřídil platformu pro rozvoj udržitelných zdrojů⁵. Financují se z ní investice přispívající ke zmírňování změny klimatu. Na zřízení platformy poskytl EEEF spolu s VIPA 12 milionů EUR. Očekává se, že toto financování umožní úvěry na energetickou účinnost a energii z obnovitelných zdrojů ve výši více než 37 milionů EUR, přičemž se zaměří na investice do veřejného i soukromého sektoru.

Od jeho zřízení až do 30. září 2021 byly v rámci EEEF podepsány smlouvy na 17 projektů v hodnotě 176 milionů EUR, přičemž fond vygeneroval konečné investice v odhadované výši 324 milionů EUR.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1233/2010 ze dne 15. prosince 2010, kterým se mění nařízení (ES) č. 663/2009 o zavedení programu na podporu hospodářského oživení prostřednictvím finanční pomoci Společenství pro projekty v oblasti energetiky.

³ Investice Evropské komise byly doplněny o investice Evropské investiční banky (75 milionů EUR), banky Cassa Depositi e Prestiti SpA (CDP) (60 milionů EUR), investičního správce Deutsche Bank (5 milionů EUR) a v roce 2020 nadace Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) (10 milionů EUR).

⁴ Podrobnější informace o těchto investicích lze získat prostřednictvím tohoto zdroje:

<https://www.eeef.lu/european-commission-ta-facility.html>

⁵ Podrobné informace jsou k dispozici na stránce <https://www.eeef.lu/news-detail/vipa-and-eeef-join-forces-to-invest-in-sustainable-projects-in-lithuania.html>

Na základě rámce EEEF pro hodnocení projektů a podávání zpráv o projektech⁶ v souvislosti s ekvivalentem CO₂ a s úsporami primární energie se do září roku 2021 díky investicím z fondu předešlo vzniku téměř 584 235 tun CO₂ a ušetřilo se 769 801 MWh primární energie⁷.

⁶ Čtvrtletní zpráva EEEF za 3. čtvrtletí 2021, strana 5, k dispozici na adrese: https://www.eeef.lu/quarterly-reports.html?file=files/downloads/Quarterly_Reports/2021/eeef-Quarterly-Report-2021-Q3.pdf

⁷ Prezentované kumulativní úspory primární energie zohledňují pouze technologie v oblasti energetické účinnosti a čisté městské dopravy; zahrnují výpočty od finanční uzávěrky do splatnosti úvěru; u projektů ve výstavbě a u projektů, které jsou méně než rok v provozu, jsou výpočty provedeny na základě odhadů a u projektů, které jsou v provozu více než rok, na základě skutečných údajů. Úspory jsou uvedeny pro celkový objem projektových investic (tj. za investice z fondu EEEF i za investice z jiných zdrojů).

2. Nástroj technické pomoci EEEF

V listopadu 2016 byl v rámci Evropského fondu pro energetickou účinnost zaveden nový nástroj technické pomoci. Na základě nástroje Evropské komise pro technickou pomoc (spravovaného fondem EEEF) zřídil fond nový nástroj, který má nabízet podporu ambiciózním veřejným subjektům s komerčně slibnými investičními projekty v oblasti udržitelné energie. Předmětné projekty musí souviset s energetickou účinností, energií z obnovitelných zdrojů v malém měřítku a/nebo iniciativami v odvětví veřejné dopravy. EEEF podporuje příjemce (regiony, městská zastupitelstva, univerzity, veřejné nemocnice a další veřejné subjekty v členských státech EU) tím, že jim k plánovaným investicím nabízí poradenské služby, např. studie proveditelnosti, energetické audity, právní služby či analýzu ekonomické životaschopnosti. Nástroj technické pomoci EEEF získal prostředky z nástroje ELENA (evropská energetická pomoc na místní úrovni) v rámci programu Evropské unie Horizont 2020. K prosinci 2021 již podporoval 8 příjemců v Itálii, ve Španělsku a v Litvě.

3. Hlavní závěry a výhled

EEEF si postupem času vybudoval solidní pozici a na kontě má množství ziskových investic – za 10 let fungování již podpořil 17 vysoce specifických projektů⁸ spojených s rozličnými technologiemi v 8 různých členských státech a ve Spojeném království (u 2 z projektů už se dosáhlo návratnosti a výnosy byly znovu investovány do fondu).

IV. CELKOVÉ ZÁVĚRY

Evropský energetický program pro hospodářské oživení přináší dobré výsledky. Dokončeno bylo všech 12 infrastrukturních projektů v odvětví elektřiny a většina projektů v odvětví zemního plynu. Dva plynárenské projekty ještě probíhají a dokončeny by měly být v letech 2022 a 2026. Realizaci a monitorování projektů důsledně kontrolovala Evropská komise, což u nástroje pomohlo zvýšit účinnost.

Projekty větrné energie na moři se ukázaly být složitější, než se čekalo, ale předkladatelům a stavebním společnostem se podařilo nalézt řešení, která umožňují jejich dokončení – z tohoto důvodu někdy došlo k prodloužení smluv. Za 12 let svého trvání přispěl EEPR k získání technických poznatků a pomohl s rozvojem propojovacích technologií pro větrnou energii na moři.

Přestože finanční podpora programu nedostačovala k tomu, aby společnosti přiměla realizovat v komerčním měřítku demonstrační projekty zachycování a ukládání CO₂, má Komise stále za to, že zachycování a ukládání CO₂ je důležité pro dekarbonizaci (jako jediná spolehlivá technologie pro dlouhodobé skladování oxidu uhličitého) pro EU obecně, a pro energeticky a uhlíkově náročná odvětví zvláště.

EEEF investoval do několika projektů na podporu energetické účinnosti a bude dále rozšiřovat své portfolio, nabízet řešení v oblasti financování a generovat zisky pro své podílníky. Fond investuje do nákladově efektivních a zralých projektů v oblasti udržitelné energie, jež mohou přilákat soukromý kapitál, demonstruje obchodní opodstatnění těchto

⁸ Čtvrtletní zpráva EEEF za 3. čtvrtletí 2021, strany 10–15, k dispozici na adrese: [https://www.eeef.lu/quarterly-reports.html?file=files/downloads/Quarterly Reports/2021/eeef-Quarterly-Report-2021-Q3.pdf](https://www.eeef.lu/quarterly-reports.html?file=files/downloads/Quarterly%20Reports/2021/eeef-Quarterly-Report-2021-Q3.pdf)

investic a dosahuje důvěryhodných výsledků, čímž také slouží jako vzor pro inovační finanční nástroje.